

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 86.243 van 24 maart 2000

A. 90.275/XIII-1604

In zake : **GENNE** Christophe,

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Sébastien HUMBLET en
Mr. Luc OGER, advocaten,
avenue Sergent Vriethoff 141/33
5000 Namen,

tegen :

het Waals Gewest,
vertegenwoordigd door zijn Regering,
dat woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Pierre LAMBERT, advocaat,
Defrélaan 19
1180 Brussel,

Tussenkomen de partij :

**de naamloze vennootschap KPN ORANGE
BELGIUM**,

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Jan SCHAMP en Mr. Marc PITTIE,
advocaten,
Tervurenlaan 268a
1150 Brussel.

**DE WND. VOORZITTER VAN DE XIIIe KAMER,
RECHTSPREKEND IN KORT GEDING,**

Gezien het op 20 maart 2000 ingediende
verzoekschrift, waarbij Christophe GENNE onder aanvoering
van de uiterst dringende noodzakelijkheid op straffe van
een dwangsom de schorsing van de tenuitvoerlegging vordert
van de stedenbouwkundige vergunning die het Waals Gewest

aan de N.V. KPN ORANGE BELGIUM heeft afgegeven voor de plaatsing van een mast met GSM-antennes en een technisch lokaal voor telecommunicatie op de watertoren gelegen rue des Grimpereaux te Namen (Erpent), kadastraal bekend 26e afdeling, sectie B, nr. 46a;

Gezien het op dezelfde dag ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoeker de nietigverklaring van dezelfde handeling vordert;

Gelet op de beschikking van 20 maart 2000, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij ze worden opgeroepen om te verschijnen op 22 maart 2000 om 9.30 uur, de datum waarop de zaak voor verdere behandeling is uitgesteld tot de terechtzitting van 23 maart 2000 om 9.30 uur;

Gezien het op 22 maart 2000 bij de Raad van State ingediende verzoekschrift, waarbij de naamloze vennootschap KPN ORANGE BELGIUM vraagt als tussenkomende partij te mogen optreden in het kort geding wegens uiterst dringende noodzakelijkheid;

Gehoord het verslag van de heer LEROY, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. S. HUMBLET, advocaat, die voor verzoeker verschijnt, van Mr. B. HENDRICKX, loco Mr. P. LAMBERT, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt, en van Mr. J. SCHAMP en Mr. M. PITTIE, advocaten, die voor de tussenkomende partij verschijnen;

Gehoord het andersluidend advies van de heer QUINTIN, eerste auditeur-afdelingshoofd bij de Raad van State;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten

op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende, voor het onderzoek van de vordering tot schorsing dienstige feiten aan het geding ten grondslag liggen :

De N.V. KPN ORANGE BELGIUM heeft op 20 januari 1999 een vergunning aangevraagd voor de bouw van een station voor GSM-radiocommunicatie op de watertoren gelegen rue des Grimpereaux te Erpent.

De stad Namen heeft met toepassing van artikel 330, 11°, van het Waals Wetboek van ruimtelijke ordening, stedenbouw en patrimonium (WWROSP) de procedure van een openbaar onderzoek opgestart om reden dat het gaat om een bouwwerk van openbare dienstverlening buiten een gebied dat er speciaal voor bestemd is. Dat onderzoek heeft aanleiding gegeven tot een petitie met 82 handtekeningen van tegenstanders van het project, alsook verscheidene individuele bezwaarschriften en een nota waarin hun grieven zijn samengevat, en daarbij gevoegd verscheidene documenten betreffende elektromagnetische overlast veroorzaakt door GSM-antennes.

Op 26 mei 1999 heeft de adviseur milieuzaken van de stad Namen aan de dienst Stedenbouw een ongunstig advies verstrekt over de aanvraag, dat gebaseerd was op een verslag van dr. STOCKBROECKX waarin technische informatie werd verstrekt zonder dat daaruit conclusies werden getrokken. Het gedeelte van het advies dat op het betwiste project betrekking heeft, luidt als volgt :

" De dossiers betreffende de rue des Grimpereaux te Erpent (MOBISTAR, C5-092-N1 en KPN-0, 1035c) zijn samen onderzocht, in die zin dat de resultante van de elektrische velden inherent aan elke vestiging door de expert is berekend (toepassing van de optelling van de vermogens).

Daaruit volgt dat het maximale elektrische veld over het dichtstbijgelegen huis 1,8 V/m bedraagt indien rekening wordt gehouden met de weerslag van de zes geplande antennes. Die waarde is nog steeds lager

dan de norm van elektromagnetische compatibiliteit (3V/m). De expert herinnert er evenwel aan dat zich op de watertoren reeds FM-radioantennes bevinden waarvan het schijnbare uitgestraalde vermogen kan schommelen tussen 2,5 en 10 kW (Mobistar + KPN-0 = 1,6 kW). Voor die twee dossiers zou een ongunstig advies moeten worden verstrekt, gelet op de belangrijke overlast die de buurtbewoners reeds ondervinden als gevolg van de FM-radioantennes alleen al (storingen in de radio-, televisie- en telefoontoestellen).".

Op 7 juni 1999 heeft het college van burgemeester en schepenen een ongunstig advies gegeven, gegrond op het advies van de adviseur milieuzaken.

Op 22 september 1999 heeft de gemachtigde ambtenaar het volgende geschreven in zijn verslag aan het directoraat-generaal Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Patrimonium :

- " Juridische situatie
- bosgebied in een landschappelijk waardevol gebied op het gewestplan Namen (47/8).

Aangevraagde adviezen
Geen.

Openbaar onderzoek
ja - art. 330/11;
petitie met 82 handtekeningen.

Advies college van burgemeester en schepenen
vergadering van 7-6-1999
- Ongunstig : - gevaar voor de gezondheid;
- overlast (storingen FM-radio).

Advies DGROHP - directie Namen
- geen bezoek ter plaatse;
- gunstig advies gezien de bestaande situatie".

Op 13 december 1999 heeft de Minister van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Milieu de bestreden vergunning afgegeven;

Overwegende dat de naamloze vennootschap KPN ORANGE BELGIUM op 22 maart 2000 vraagt als tussenkomende partij te mogen optreden in het kort geding

wegens uiterst dringende noodzakelijkheid; dat er grond is om dat verzoek in te willigen;

Overwegende dat de verwerende partij en de tussenkomende partij de ontvankelijkheid van de vordering betwisten in zoverre ze volgens de procedure van uiterst dringende noodzakelijkheid is ingesteld; dat ze erop wijzen dat de bestreden vergunning op 13 december 1999 is afgegeven en betogen dat verzoeker niet de nodige naarstigheid aan de dag heeft gelegd om de Raad van State te adiëren; dat ze eraan toevoegen dat de werkzaamheden niet zijn aangevat, zodat er geen urgentie is;

Overwegende dat niet wordt betwist dat de bestreden vergunning niet ter kennis is gebracht van de reclamanten, onder wie verzoekers echtgenote, wat in strijd is met artikel 343 van het WWROSP; dat niet is aangetoond dat verzoeker vóór 16 maart 2000 kennis zou hebben gehad van de vergunning; dat de werkzaamheden weliswaar nog niet zijn aangevat, doch dat ze van dien aard zijn dat ze in minder tijd voltooid kunnen zijn dan nodig is voor het onderzoek van een volgens de gewone procedure ingestelde vordering tot schorsing; dat de procedure van uiterst dringende noodzakelijkheid gewettigd is;

Overwegende dat de tussenkomende partij betwist dat verzoeker er belang bij heeft de schorsing van de stedenbouwkundige vergunning te vorderen omdat ze een licentie bezit voor het exploiteren van een GSM-net op het Belgische grondgebied, afgegeven overeenkomstig een andere wetgeving dan die welke betrekking heeft op de stedenbouw;

Overwegende dat de genoemde licentie de tussenkomende partij het recht geeft een mobilofonienet in België te exploiteren, maar niets van doen heeft met de keus van de plaatsing van GSM-antennes, een aangelegenheid die ressorteert onder de politie op de

stedenbouw; dat verzoeker er belang bij heeft een beslissing te betwisten die verband houdt met de aanleg van zijn wijk; dat de vordering tot schorsing ontvankelijk is;

Overwegende dat verzoeker een eerste middel ontleent aan schending van artikel 10, § 1, van het decreet van 11 september 1985 houdende organisatie van de milieu-effectbeoordeling in het Waalse Gewest en van de artikelen 26 en 36 van het WROSP; dat hij betoogt dat artikel 10, § 1, van het decreet van 11 september 1985 de bevoegde overheid ermee belast de milieu-effecten van een project te beoordelen op basis van het voorafgaand milieu-effectrapport en van enige andere informatie die ze dienstig acht, dat de stedenbouwkundige vergunningen tot die categorie van vergunningen behoren waarvan de afgifte afhankelijk wordt gesteld van een beoordeling van de milieu-effecten, krachtens artikel 3, 2°, van het besluit van de Waalse Executieve van 31 oktober 1991, en dat uit de bestreden beslissing weliswaar blijkt dat KPN ORANGE BELGIUM een rapport heeft ingediend, doch dat niets erop wijst, noch in de beslissing, noch in het administratief dossier, dat de milieu-effectbeoordeling zou zijn uitgevoerd door de verwerende partij; dat hij opmerkt dat uit de vergunning zelf integendeel blijkt dat de verwerende partij met opzet geweigerd heeft die beoordeling uit te voeren, daar ze in haar motivering het volgende stelt : "de weerslag van de elektromagnetische golven geldt niet voor een stedenbouwkundige vergunning";

Overwegende dat uit de door verzoeker aangehaalde zin volgt dat de bestreden vergunning afgegeven is zonder dat rekening is gehouden met de weerslag van de elektromagnetische golven;

Overwegende dat artikel 1 van het WROSP het Gewest en de overige openbare instanties de verplichting oplegt onder meer te voorzien in de behoeften van de

gemeenschap op het stuk van het leefmilieu, door een kwalitatief beheer van de leefomgeving; dat volgens artikel 110 van hetzelfde Wetboek bouwwerken en openbare nutsvoorzieningen of gemeenschapsvoorzieningen alleen toegestaan zijn voorzover ze zich integreren in het al dan niet bebouwde landschap; dat geen enkele kritiek uit stedenbouwkundig opzicht geleverd wordt op de installatie van de betwiste antenne op de watertoren; dat alleen het in gebruik nemen van de antenne een probleem van verenigbaarheid met de omgeving doet rijzen; dat in het onderhavige geval de regels die gewoonlijk gelden in verband met de scheiding van de politie op de stedenbouw enerzijds en de politie op de exploitatie anderzijds, niet kunnen worden toegepast; dat die scheiding immers onder meer gerechtvaardigd wordt door de omstandigheid dat de toestemming om te bouwen niet vooruitloopt op de voorwaarden waaraan de exploitatie verbonden zal zijn, zodat de enkele aanwezigheid van een installatie die bestemd is om de zetel te worden van een activiteit die afbreuk kan doen aan de bestemming van de omgeving, niet noodzakelijk belet dat die bestemming gewaarborgd blijft door het opleggen van strikte exploitatievoorwaarden die de overlast ervan binnen aanvaardbare grenzen houden; dat in het onderhavige geval uit de debatten blijkt dat de N.V. KPN ORANGE BELGIUM beschikt over een algemene toestemming om alle antennes in gebruik te nemen die ze op het grondgebied geplaatst heeft of zal plaatsen; dat aldus, in tegenstelling tot wat in de meeste gevallen gebeurt, op de vergunning om de betrokken antenne te plaatsen geen exploitatievergunning hoeft te volgen waarin specifieke voorwaarden voor het in gebruik nemen van die antenne worden vastgelegd op basis van de plaatsing ervan; dat de bestreden vergunning op zich weliswaar alleen de plaatsing van de betwiste antenne toestaat, doch dat deze onverwijld in gebruik zal kunnen worden genomen; dat het in die omstandigheden staat aan de overheid die de stedenbouwkundige vergunning heeft afgegeven, om na te gaan of de geplande installatie en het in gebruik nemen

ervan verenigbaar is met het gebied; dat in het onderhavige geval de betwiste antenne gelegen is in bosgebied, doch in de onmiddellijke omgeving van een woongebied; dat de bestreden handeling niet kon worden afgegeven zonder dat de verwerende partij de weerslag van de elektromagnetische golven onderzocht; dat het middel ernstig is;

Overwegende dat verzoeker betoogt dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden handeling een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen; dat hij aanvoert dat het in gebruik nemen van de antenne ernstige risico's voor zijn gezondheid en voor die van de mensen in zijn omgeving zou meebrengen; dat hij erop wijst dat de risico's als gevolg van blootstelling van de mens aan elektromagnetische golven een belangrijk punt van discussie vormen in de wetenschappelijke wereld en dat die risico's toegegeven worden door de firma's actief in die sector; dat op grond van het voorzorgsbeginsel iedere activiteit moet worden verboden waarvan niet bekend is welke schade ze werkelijk kan aanbrengen, daar een ernstig risico voor de gezondheid van de mens mogelijk is; dat hij verscheidene beslissingen aanhaalt waarbij dat beginsel is toegepast; dat hij eraan toevoegt dat die schade moeilijk te herstellen is, daar een aantasting van de gezondheid van de mens, van de leefomgeving of van het milieu uit de aard der zaak moeilijk kan worden hersteld;

Overwegende dat uit de in het geding gebrachte stukken blijkt dat de weerslag van golven veroorzaakt door een antenne bestemd voor mobilofonie aanleiding geeft tot controversen in de medische wereld; dat het niet aan de Raad van State toekomt zo een controversale te beslechten; dat hij alleen kan vaststellen dat in de stukken en de eensluidende verklaringen van de partijen een onderscheid gemaakt wordt tussen het gebied dat het "nabije veld" van de antenne wordt genoemd en het "verre veld"; dat het gebied waarin vaststaat dat er een gevaar voor de

gezondheid bestaat, voor een antenne als die waarop het project betrekking heeft, 2,5 meter bedraagt, doch dat de operatoren, en inzonderheid de tussenkomen partij, voor het personeel dat in de nabijheid van de antenne moet komen het "nabije veld" op zowat 20 meter vaststellen; dat in de stukken waarnaar verzoeker verwijst, inzonderheid de "synthesenota van de grieven van de tegenstanders", die op 2 april 1999 aan de stad Namen is gezonden, het "nabije veld" op 20,53 meter wordt geraamd; dat buiten dat "nabije veld", in het "verre veld", geen enkele zekerheid daarover bestaat, doch dat in de studie van de professoren GERIN, STOCKBROECKX en VANDER VORST, waarop de partijen zich baseren, te lezen staat (blz. 30) dat met een vermogen "dat ver boven het vermogen ligt waaraan een persoon blootgesteld wordt door de TV-, FM-radio- en mobilofoonzenders" "geen enkele pathogene weerslag voor de mens is aangetoond"; dat de auteurs van de studie "aanbevelen het publiek niet voor lange tijd te laten wonen of werken in het nabije veld van een antenne" (blz. 41), doch geen enkele bijzondere aanbeveling doen met betrekking tot het "verre veld"; dat voorts blijkt dat in het "verre veld" de blootstelling veroorzaakt door de antenne samenvalt met de elektromagnetische achtergrondstraling hoofdzakelijk veroorzaakt door het geheel van de zenders van radio, televisie, communicatienetten, enz., waaraan de hele bevolking sedert tientallen jaren is blootgesteld; dat daaruit kan worden afgeleid dat een mogelijk nadeel slechts in het "nabije veld" aannemelijk is;

Overwegende dat de partijen het erover eens zijn dat het "nabije veld" rond de antenne een twintigtal meter bedraagt; dat uit de stukken gevoegd bij het dossier eveneens blijkt dat de stralingssterkte maximaal is rond een nagenoeg horizontaal vlak en in belangrijke mate afneemt zodra men zich van dat vlak verwijderd; dat verzoeker erop wijst dat verscheidene woningen, waaronder de zijne, zich op minder dan 20 meter van de antenne

bevinden; dat de bij het dossier gevoegde plannen aantonen dat de betwiste antenne zich op zowat 17 meter van de uiterste grens van het dichtstbijgelegen eigendom zal bevinden, en op 40 meter van het dichtstbijgelegen huis, doch op zowat 35 meter boven de grond, zodat ze zich op ongeveer 39 meter ($\sqrt{35^2+17^2} = 38,91$) van de uiterste grens van het dichtstbijgelegen eigendom en op ongeveer 53 meter ($\sqrt{35^2+40^2} = 53,15$) van het dichtstbijgelegen huis bevindt; dat degenen die er het meest aan zijn blootgesteld derhalve ruimschoots buiten het "nabije veld" gelegen zijn, en duidelijk beneden het vlak waar de straling maximaal is; dat de expert STOCKBROECKX in de studie die hij met betrekking tot de geplande vestiging heeft gemaakt, de mogelijke stralingen heeft geraamd zonder dat hij een conclusie heeft geformuleerd over de eventuele risico's voor de gezondheid; dat de adviseur milieuzaken van de stad Namen en vervolgens het college van burgemeester en schepenen alleen vanwege de mogelijkheid van storingen in de radio-, televisie- en telefoontoestellen een ongunstig advies hadden verstrekt, zonder te alluderen op enig risico voor de volksgezondheid, in tegenstelling tot de interpretatie die de gemachtigde ambtenaar omtrent het besluit van het college heeft gegeven; dat het aangevoerde gezondheidsrisico niet geloofwaardig lijkt; dat geen enkel ander mogelijk nadeel wordt aangevoerd;

Overwegende dat niet voldaan is aan een van de voorwaarden die vervuld moeten zijn opdat de Raad van State de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden handeling kan bevelen; dat de vordering tot schorsing op straffe van een dwangsom niet kan worden toegewezen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het verzoek tot tussenkomst ingediend door de naamloze vennootschap KPN ORANGE BELGIUM in het kort geding wegens uiterst dringende noodzakelijkheid wordt ingewilligd.

Artikel 2.

De vordering tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid op straffe van een dwangsom wordt afgewezen.

Artikel 3.

De kosten verbonden aan het verzoek tot tussenkomst ingediend door de naamloze vennootschap KPN ORANGE BELGIUM, bepaald op 5.000 frank, komen te haren laste.

De beslissing over de overige kosten wordt in beraad gehouden.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de XIIIe kamer, rechtsprekend in kort geding, op vierentwintig maart tweeduizend door :

de Hr. LEROY,	staatsraad, wnd. voorzitter,
mevr. MALCORPS,	griffier.

De Griffier,

De wnd. Voorzitter,

M.-Chr. MALCORPS.

M. LEROY.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.

